

N:o 70.

Af herr **af Ekenstam**, i anledning af *Kungl. Maj:ts proposition angående postverkets utgiftsstatér för år 1909 m. m.*

Kungl. Maj:t har i nådig proposition till Riksdagen n:o 168, angående godkännande af postverkets utgiftsstatér för år 1909 m. m., bland annat hemställt i enlighet med den för ärendets beredande tillsatta kommissionens förslag, att Visby postkontor skulle komma att tillhöra klass 2 A, under det att Hernösands postkontor blifvit fördt till klass 1 B. Då detta senare förhållande synes oss stå i öfverensstämmelse med förslaget, såvidt vi förstå, väsentligt riktiga principer, tillåta vi oss att med utgångspunkt därifrån söka uppvisa oriktigheten af det förra förhållandet.

Enligt nuvarande lönestat för postverket tillhör Visby postkontor 2:dra aflöningsklassen, men göromålen vid postkontoret handläggas sedan början af år 1903 enligt af vederbörande postinspektion och generalpoststyrelsen gifna särskilda föreskrifter likasom på ett 1:sta klassens kontor. Klassernas antal föreslås till 4 eller egentligen 6, ty klasserna 1 och 2 äro uppdelade i hvardera två grupper, benämnda 1 A och 1 B samt 2 A och 2 B. — Om afseende allenast vid de af kommissionen i 13 punkter angifna faktorerna, befinnes omfattningen af arbetet i en del rörelsegrenar vid Hernösands postkontor mera betydande än vid postkontoret i Visby; i andra grenar af posttrafiken åter står Visby afgjort framför Hernösand.

Kommissionen har föreslagit ofvannämnda omklassificering af rikets postkontor enligt följande grunder i de förbemälda 13 punkterna:

Bih. till Riksd. Prot. 1908. 1 Saml. 2 Afd. 1 Band. 42 Häft. (N:o 70). 1

1:o) Antalet afgångna oassurerade portopliktiga försändelser samt nummerexemplar af abonnerade tidningar vid postkontoret;

2:o) Antalet afgångna oassurerade postsaksförsändelser äfvensom postförskotts-försändelser och postanvisningar vid postkontoret och underlydande poststationer;

3:o) Antalet afgångna rekommenderade försändelser och oassurerade paket vid postkontoret;

4:o) Antalet afgångna assurerade försändelser vid postkontoret;

5:o) Afgångna assurerade försändelsers angifna värde vid postkontoret;

6:o) Antalet ankomna värdeförsändelser vid postkontoret;

7:o) Antalet utbetalade postanvisningar vid postkontoret och underlydande poststationer;

8:o) Inbetalade postanvisnings- och prenumerationsmedel vid postkontoret och underlydande poststationer;

9:o) Utbetalade postanvisnings- och tidningsmedel vid postkontoret och underlydande poststationer;

10:o) Öfriga utgifna medel vid postkontoret (utom medelsleveranser);

11:o) Postkontorets egen uppbörd för frankotecken och utgifvarekorsband, underlydande poststationers m. fl. frankoteckensuppbörd äfvensom influtna befordrings- med flera afgifter för tidningar och lösenuppbörd;

12:o) Antalet underlydande personal vid postkontoret, samt

13:o) Antalet underlydande poststations- och ångbåtspostexpeditionsföreståndare samt landtbrefbärare och postförare.

Efter de statistiska uppgifterna för år 1906 ställde sig jämförelsen mellan postkontoren i Hernösand och i Visby med hänsyn till dessa 13 punkter sålunda:

1 a) Antalet afgångna oassurerade portopliktiga försändelser:

Vid Hernösands postkontor	670,644 stycken
» Visby »	463,112 »

Anmärkas bör, att förenämnda sifferuppgifter härflyta från företagen räkning af vanliga försändelser under veckan 1—7 september 1906. Antalet sådana försändelser nämnda vecka har multiplicerats med talet 52.

1 b) Antalet afgångna nummerexemplar af abonnerade tidningar med bilagor:

vid postkontoret i Hernösand.....	1,258,886 stycken
» » » Visby.....	1,612,941 »

Inalles bäggedera 1 a) och 1 b): Hernösand 1,929,530 stycken, Visby 2,076,053 stycken

2 a) Antalet afgångna oassurerade postsaksförsändelser enligt statistiken veckan 1—7 september 1906:

Hernösand	25,064 stycken
Visby	14,872 »

Vid underlydande poststationer:

Hernösands postkontor	5,824 stycken
Visby »	20,436 »

Härvid bör anmärkas, att liksom i fråga om antalet utgående oassurerade portopliktiga försändelser talen endast äro aproximativa. Tillfälliga omständigheter kunna naturligtvis influera, när sålunda uppgifter endast för en enda vecka läggas till grund för beräkningen.

2 b) Afgångna postförskotts-försändelser:

från Hernösands postkontor	9,983 stycken
» Visby »	3,065 »

Vid underlydande poststationer respektive 183 och 912.

Visbykontorets underlägsenhet i förevarande rörelsegren uppväges mer än tillräckligt af dess öfverlägsenhet beträffande postanvisningsrörelsen, som redovisas under nästa punkt.

2 c) Afgångna postanvisningar:

Hernösand	42,702 stycken
Visby	50,641 »

3) Antalet afgångna rekommenderade försändelser och oassurerade paket:

Vid postkontoret i Hernösand	35,136 stycken
» » » Visby	21,847 »

4) Antalet afgångna assurerade försändelser:

Vid postkontoret i Hernösand	8,898 stycken
» » » Visby	14,195 »

(Antalet assurerade försändelser, icke värdet af dessa är af betydelse för bedömandet af arbetsbördan. Tre assurerade försändelser, exempelvis på respektive 150, 200 och 350 kronor, medföra således mera arbete än en på till exempel 7,500 kronor.)

5) Afgångna assurerade försändelsers angifna värde:

Vid postkontoret i Hernösand.....	..	kronor	16,016,074
»	»	» Visby.....	» 5,330,472

(Endast under förutsättning att så kallad uppräknig af innehållet äger rum har det postala arbetet därvid någon betydelse eller däraf någon inverkan.)

6) Antalet ankomna väreförsändelser:

Vid postkontoret i Hernösand	57,053	stycken	
»	»	» Visby	70,603 »

7) Antalet utbetalade postanvisningar:

Vid postkontoret och underlydande poststationer:

Hernösand	34,339	stycken
Visby	29,030	»

8) Inbetalade postanvisnings- och prenumerationsmedel:

Vid postkontoret och underlydande poststationer:

Hernösand.....	1,562,512	kronor
Visby.....	1,585,689	»

9) Utbetalade postanvisnings- och tidningsmedel:

Vid postkontoret och underlydande poststationer:

Hernösand	1,147,377	kronor
Visby	1,242,354	»

10) Öfriga utgifna medel vid postkontoret (utom medelsleveranser):

i Hernösand	42,605	kronor	82 öre
» Visby.....	43,230	»	92 »

11) Postkontorets egen uppbörd för frankotecken och utgifvarekorsband, underlydande poststationers m. fl. frankoteckensuppbörd äfvensom influtna befodrings- m. fl. afgifter för tidningar och lösenuppbörd.

Hernösand	122,545	kronor	03 öre
Visby	122,455	»	91 »

12) Antalet underlydande personal vid postkontoret i Hernösand 27 stycken, i Visby 16 stycken. (Hernösands postkontor har 9 egentliga tjänstemän mot Visbys 8. Den stora skillnaden här ofvan beror på att Hernösand äger flera postbetjände än Visby.)

13) Antalet underlydande poststations- och ångbåtsexpeditionsföreståndare samt landtbrefbärare och postförare:

Hernösand	20 stycken
Visby	70 »

I öppen dager ligger, att arbetsbördan i betydlig grad ökas på grund af den vidsträckta skriftväxlingen m. m. med alla dessa personer.

År 1906 lydte under Visby postkontor 36 poststationer och 26 landtbrefbärare men under Hernösand allenast respektive 9 och 7. Skillnaden i antalet underlydande poststationer har för skötseln af ett postkontor ganska stor betydelse, ty alla postanvisnings- och tidningsmedel från och till underlydande poststationer skola handhafvas och räkenskapsföras å det öfverordnade postkontoret och förmedlingen sker genom assurerade postsaksbref således med ett omständligare förfarande än vid den motsvarande lokala rörelsen är fallet. Genom poststationerna tillføres det öfverordnade postkontoret särskildt arbete med skriftväxling, statistik och redovisning m. m. hvilket arbete ökas med växande antal stationer. Därjämte har det öfverordnade postkontoret att förse underlydande poststationer med frankotecken, förbrukningsartiklar, blanketter och dylikt.

Lönekommissionen tyckes icke heller hafva tagit nödig hänsyn till Gotlands insulära läge. Det torde emellertid vara rättvist att vid bestämmandet af postkontorens klassificering jämväl denna faktor tages med, hvilket ock posttjänstemännens förening i sitt förslag påvisat såsom en grund för dess mening, att Visby postkontor borde uppflyttas i högre klass. Tillika må erinras, att enligt Sveriges officiella statistik för år 1906 antalet postförsändelser från Gotland i medeltal uppgick till 51,5 per innevånare, under det att de från Östergötlands län uppgingo till 48,4 och från Örebro län till 43,8. — Oregelbundenheten i postförbindelsen från och till fastlandet har ofta till följd fullständig omexpediering å Visby postkontor af all öfver Visby gående post, en omständighet som ökar och försvårar arbetet i afsevärd grad.

Till sist tillåta vi oss framhålla lämpligheten af att Gotland måtte komma att tillhöra Stockholms postdistrikt och icke östra distriktet,

om och när det sistnämndes chef, såsom kommissionen föreslagit, blir placerad i Linköping.

På grund af hvad sålunda anförts, våga vi föreslå den förändring i förenämnda kungl. proposition,

att Visby postkontor uppflyttas till klass 1 B.

Stockholm den 1 maj 1908.

Gustaf Björlin.

Th. af Ekenstam.